

อรุณ ชุมแก้ว 2557: ปัจจัยเสี่ยงของการพบค้างคาวในฟาร์มสุกรและความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของประชากรกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสสปีน้าห์ในจังหวัดสงขลา
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์) สาขาระบาดวิทยาทางสัตว
แพทย์ ภาควิชาสัตวแพทยสาธารณสุขศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์วราพร พิมพ์ประไพ, ปร.ค. 237 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการพบค้างคาวในฟาร์มสุกรและ
ประเมินความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของประชากรกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสสปีน้าห์ใน
จังหวัดสงขลา ทำการศึกษาแบบ cross-sectional case-control study โดยเก็บข้อมูลด้วย
แบบสอบถาม ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงพฤศจิกายน 2556 ในพื้นที่ 6 อำเภอของจังหวัดสงขลา
เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการพบค้างคาวในฟาร์ม (n=339) ด้วย logistic regression ส่วนการ
ประเมินความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของประชากรกลุ่มเสี่ยง วิเคราะห์ด้วย Mann-Whitney U
test และ Chi-square test ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงของการพบค้างคาวในฟาร์ม ได้แก่ การมี
แมลงและผีเสื้อกลางคืน การพบต้นสะเดาเทียมหรือสะเดาช้างและต้นขนุนในฟาร์ม ตำแหน่ง
ฟาร์มตั้งอยู่ในรัศมี 3.36 4.18 และ 5.075 กม.จากฟาร์มถึงถ้ำ แตกต่างกันตามสถานการณ์
(scenario) ส่วนปัจจัยป้องกัน คือ การที่ฟาร์มตั้งอยู่ในรัศมี 11.85 กม. จากฟาร์มถึงขอบป่า จำนวน
ตัวอย่างของประชากรในกลุ่มเสี่ยงมีจำนวนทั้งสิ้น 194 ราย โดยแยกเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สัมผัส
โดยตรงหรือบริโภคน้ำค้างคาว (direct contact) 42 (21.65%) ราย และกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ได้สัมผัส
ค้างคาวโดยตรง (indirect contact) 152 (78.35%) ราย ผลสรุปจากการศึกษา คือ ปัจจัยเสี่ยงของ
การพบค้างคาวในฟาร์มส่วนใหญ่คือ การมีอาหารของค้างคาวรวมถึงที่ตั้งของฟาร์มที่สัมพันธ์กับ
ระยะทางจากถ้ำหรือขอบป่า ส่วนกลุ่มเสี่ยงที่สัมผัสโดยตรงหรือบริโภคน้ำค้างคาวมีความรู้เกี่ยวกับ
โรคและเชื้อก่อโรคน้อยกว่ากลุ่มเสี่ยงที่ไม่ได้สัมผัสค้างคาวโดยตรง ($p < 0.05$) ในขณะที่มีความรู้
เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการระบาดของโรคน้อยกว่า ($p < 0.05$) โดยกลุ่มเสี่ยงทั้งสองกลุ่มมี
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) นอกจากนี้การปฏิบัติของกลุ่มที่สัมผัส
โดยตรงหรือบริโภคน้ำค้างคาวมีความเสี่ยงสูงที่จะติดโรค